

CSIKI LAPOK

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TARSADALMI HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Váár L. könyv- és papírkereskedése Csikszereda, hová a lap szellemi részét illető minden közlemény, valamint hirdetések és előfizetési díjak is küldendők.
— Telefon hívószám 20. —

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. ÉLTHES GYULA

Megjelenik minden szerdán.
Előfizetési ár: Egész évre 12 kor. (Külföldre 16 K.)
Félévre 6 kor. Negyedévre 3 kor.
Hirdetési díjak a legolcsóbban számítatnak
Kéziratok nem adatrak vissza.

Mikó Bálint — vármegyénk helyzetéről.

Mikó Bálint v. b. t. t., vármegyénk sok évig volt főispánja kimerítő nyilatkozatot tett vármegyénk helyzetéről s azokról a tennivalókról, amelyekre az olák invázió által sújtott vidékek es lakósságnak szüksége van.

Bár a szomorú emlékü menekülés óta — mondotta — nem voltam otthon a vármegyében s így csak hallomásból ismerem a vármegye állapotát, — megis eléggé tájékozott vagyok az otthoniak felől, mert sokakkal volt szerencsém érintkezni azok közül, akik honn jartak a vármegyében s így személyes impressziókat szereztek.

Tudom — folytatta — hogy Csikszereda, Szépvíz és környéke szenvedett legtöbbet a vármegyében, de bizom benne, hogy a segélyakció alapos leendő s ha lassan is, de el fognak tűnni azok a nyomok, amelyeket a szomorú idők hagytak maguk után. Speciálisan Csikszeredára — melynek kulturátlan, nem városias állapotát a háború előtt fájjalunk kellett — el kell most mondanunk, hogy „Csikszereda szebb lesz, mint valaha“.

Itt megjegyeztük, hogy Csikszeredának azon része, amely a tűz martalékaul esett, valóságos gátja volt a helyes fejlődésnek. A leégett házak 80 százalékban értéktelen, egészségtelen viskók voltak s utjában állottak annak a városfejlesztési programnak, melyet Ujfalusi dr. polgármester évek óta meg akart valósítani.

Ennek a hivatalnok városnak — mondta Mikó Bálint — egészséges kis lakásokra van szüksége, hogy a lakáviszonyok javuljanak s ebből a célból az állami beavatkozás, a mérséklet és célirányosság elvén haladva el fogja érni azt, hogy a helyi kívánságok is meghallgattassanak s a kivitelben a helyi erők is igénybe vétessenek.

Megjegyeztük, hogy a vármegye reorganizációja valóban igényli a helyi erőforrásokat és erőket. Ebből a célból nem elégséges szomorkodnunk és kétségbeesnünk a történetek felett, hanem szervezeten kell hozzálátnunk a romok eltakarításához s az újjáteremtés nagy munkájához.

Bár a községi és vármegyei közigazgatási élet nem szünetel teljesen, mégis bőségesen kínálkozik idő arra, hogy a reorganizálás módjai megvitattassanak. Az évtizedes improduktív bizottságosdít komoly munkának kell felváltania. — Állam, vármegye és társadalom, mint alaptevézők adva vannak s csak jóhiszemű, dolgozni akaró és tudó emberek kelljenek s minden kérdés megoldható.

Nem szükmarkuan, nem is túllőve a célon, de viszont nem csak egynek és egyért elvből kiindulva. Ha igaz az, hogy a hatarszél magyarságát erősíteni kell s akkor a vármegye összességének gazdasági élete felekarolandó (mezőgazdaság, ipar, bányászat, kereskedelem) úgy igaz az is, hogy a reorganizálás nagy munkájának az egész vármegye területére ki kell terjednie.

Mikó Bálint figyelemmel hallgatta megjegyzéseinket s mindenben igazt adni látszott. Meg vagyok győződve, — folytatta Mikó Bálint — hogy a vármegye vezetősége, de maga az egész vármegye készen áll, hogy legtehetségesebb és legarrahivatottabb embereit sorompóba állítsa. Magam is — talán már a közel jövőben haza megyek, hogy lassam sokat szenvedett vármegyénket. Bizom a székiely nép munkaszeretetében s hiszem, hogy intenzívebb élet fog lendülni mindenfelé.

A megpróbáltatásokat kiheverjük s a fegyveres határőrök unokái, teljes gazdasági fegyverzetben, de ha szükség igazi fegyverrel kezében áll őrt a keleti határon.

Majláth gróf lesz — a veszprémi püspök.

Amióta Veszprém ősi püspöki széke megüresedett, a magyar katolikusok nagy érdeklődéssel tárgyalják, hogy ki lesz Hornig biboros utóda. Sokáig tartotta magát a hír, hogy Mikes gróf lesz az ősi rezidencia új ura. Mikes gróf azonban, amint ezt a lapok már megírták, az összes illetékes tevézőket arra kérte, hogy a püspöki szék betöltésénél őt hagyják ki a számításból. Az illetékes körök — budapesti értesülésünk szerint — Majláth püspökkel óhajtanak betölteni a veszprémi püspöki stallumot, mely javadalom szempontjából az ország legjobb püspöksége, azonkívül adminisztráció szempontjából sokkal nyugalmasabb, mint az erdélyi egyházmegye.

Katolikus vezető körök nagymegnyugvással látnak, ha a nagy jóvedelmű veszprémi püspökség Majláth püspök személyében olyan főpappal töltenek be, aki 22 évi erdélyi püspöksége alatt nemcsak egész püspöki jóvedelmét, hanem sajátjából is százezreket költött el a szegények, szenvedők gyámolítására és kulturális célokra.

Azonkívül a veszprémi püspök közjogi szempontból is a primás és a kálcsai érsek után az ország első főpapja, a királyné kancellárja s méltó volna, hogy ezt a méltóságot azzal a püspökkel töltsék be, aki gyenge egészsége dacára huszonkét éven át igazi apostoli

buzgósággal, fáradhatatlan odaadással teljesítette kötelességét.

Ha Majláth püspök hajlandó lesz a veszprémi püspöki széket elfoglalni, mint a királyné kancellárja legközelebb elnyeri a biborosi méltóságot is. Már Majláth utódaéént is több nevet emlegetnek természetesen mindez csak kombináció. Az azonban bizonyos, hogyha Majláth püspök felsőbb kívánságra elhagyná Erdélyt, nem lesz könnyű olyan utódot kapni, aki a nehéz és különleges erdélyi püspöki székben az legyen, ami Majláth volt.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **A menekültek visszatérése.** Amit a Csiki Lapok legutóbbi számában hírül adtunk olvasóinknak, már bekövetkezett. A belügyminiszter táviratilag értesítette Csik vármegye alispánját, hogy a hadseregtőparancsnokság 30946. és József főherceg crevoulparancsnokság 1236. számú rendelkezése szerint menekültek visszatérése megengedett az eddig tiltott területre és pedig a) Háromszék vármegyébe Bodza—Kraszna—Zágon—Kovászna—Zabola—Gelence—Osdola—Kézdimartonos—Bereczk—Esztelnek községek által alkotott keleti vonalig, Bereczk, Osdola, Gelence és Zabela községek kivételével; b) Csikmegyébe Tusnádfürdő, Lázárfalva, Kozmás, Csikcekefalva, Csikszentmárton, Csikszentgyörgy, Csikmenaság, Potyond, Szépvíz, Lóvész, Csikszentdomokos, Gyergyószentmiklós, Szárhegy községek és a Laposnyapatak eredete által alkotott keleti határvonalig. Kászón vidékére, továbbá Uz- és Csobános völgybe, ugyszintén Gyimes, Békás, Tölgyes, Borszék, Bőbor vidékére, valamint gyergyószentmiklósi járásnak Gyergyóremetétől északra fekvő községeibe a menekültek visszatérése nincs megengedve. c) Marostorda vármegyébe a felsőrégeni járásba a visszatérés meg van engedve. A visszatérés egyelőre csak azoknak engedtetik meg, akikre tavaszi munkálatok szempontjából mint földbirtokosokra vagy mezei munkásokra, otthon szükség van. Nem munkaképes egyének, aggyastyanok teleg vagy gyenge felnőttek ugyszintén apró gyermekek is visszatelepítésből lehetőleg kizárandók.

— **Munkásosztatok érkezése Csikba.** A belügyminiszter táviratilag értesítette a vármegye alispánját, hogy 10—14 napon belül nagyobb számú munkásosztatok és menekültek érkeznek Csik vármegyébe, kiknek ellátásáról, elhelyezéséről és szétosztásáról már most gondoskodás történik.

— **Nagy harcok az Űs-völgyben.** Az oroszok ~~szakadatlan~~ kudarcai a vármegyét határára az Űs- és Csobános-völgyekben újabb és újabb tömegtámadásokra serkentik az ellenséges hadvezetőséget. A múlt héten is állandóan élénk volt a harcok tevékenység, de e héten már tetőpontját érte el. Tegnap hét kilométer szélességben hőmpölyögtek előre az orosz tömegek, de már ágyutüzünkben óriási veszteségeket szenvedve, kellett árkaikba visszamenekülniök. A nagy veszteségeket az oroszok az elvesztett Magyarosért és a többi elfoglalt határhegygerincért hozták, de hasztalanul, mert minden kísérletük meghiusul hős katonáink acélos erején.

— **Személyi hír.** Dr. Kovács Albert ügyvédi irodáját újból megnyitotta.

— **Kinevezés.** Gyálóky Sándor főispán a gyergyói részre alakított hadikárfelvévő bizottságba a törvényhatóság részéről dr. Szini János lemondása folytán dr. Novák Albertet nevezte ki.

— **Kitüntetés.** A király dr. Élthes Béla m. kir. 24. honvéd népfelkelő főorvosnak a harctéren teljesített kiváló szolgálatai elismeréséül a signum laudis a kardokkal adományozta, kinek ez már a negyedik kitüntetése.

— **Halálozás.** Cseh Vilmos az Alsócsiki Bank és Takarékpénztár Részvénytársaság igazgatója Székelyudvarhelyen elhunyt.

— **Választás.** Csikmindszenten Kovács Béla eltávoztása folytán György Elek tuznádi segédjegyzőt egyhangulag körjegyzőnek választották meg.

— **Házasság.** Dr. Nagy Lajos gyergyószentmiklósi városi főorvos március hó 24-én tartotta esküvőjét özv. Bogády Gábornéval.

— **Szerbiai lovak a székelységnek.** A Visszatelepítő bizottság kérésére a hadügyminiszter 200 szerbiai ló átadását engedélyezte az erdélyi határ menti vármegyék gazdaközönsége részére. A lovak átvételét dr. Kovács Deszö gazdasági felügyelő eszközölte Belgrádban.

— **Katonas-otthonok.** Az üdülő és hadtápvonalon belül működő katonák számára eddig is állítottak fel községi előjáróságok vagy magánosok ugynevezett otthonokat. De ez csak ötletszerűen, rendszertelenül történt. Most egy nagy társadalmi szervezet vette a kezébe az ügyet. Országos bizottság alakult, amely Csernoch János hercegprímás elnöke alatt megkezdte működését az országház delegációs termében. Örvendetes bejelentés volt az alapja a működés megkezdésének, hogy Zita királyné százhuszezer korona adománnyal megvetette az intézmény pénzügyi alapját. Most a magyar társadalmon a sor, hogy az otthonokat felszereljük. Mindjárt az ülésen nagyobb adományt jelentett be Balthazár ref. püspök és gróf Apponyi Albert, akiknek példáját bizonyára hamarosan követik a társadalomnak ama tagjai, akiknek módjuk van minden áldozathoz hozzájárulni. A hölgyek országsszerte hangversenyeket fognak rendezni e célra s így a társadalom minden rétegének módja lesz saját erejéhes mérten a hozzájárulásra.

— **Az árdragitók büntetése.** A közéletmező hivatal elnöke de Place József vicomte, csikszeredai gazdasági felügyelő megbizta a maximális árak betartásának ellenőrzésével. A gazdasági felügyelő mindjárt az első napon azzal kezdte, hogy 2 tejes asszonyt feljelentett a csikszeredai rendőrkapitánynál, 4-et pedig a felsőcsiki főszolgabirónál. Valamennyi 1 koronáért és még magasabb árért adta el a tejet és ezenkívül cukrot követelt és kapott. Sajnos, kik ezen horribilis árakat fizetik, tisztviselők, kik maguk is ezzel kihágást követnek el és lehetővé teszik, hogy az élelmiszeruzsora az édig nőjön. Ismételten hangsúlyozzuk, hogy az is büntetendő, aki vesz, nemcsak aki elad, ezért nyomatékosan figyelmeztetjük a közönséget, hogy a maximális árakat tartsák be és azt, aki ennél többet kér, haladéktalanul jelentsék fel. Egy néhány eset elegendő, hogy e tén is rend legyen. Másfelől pedig érthetetlen, hogy magas állású tisztviselők, kik a közrendet és igazságot szolgálják, kihágást kövessenek el és azért büntetésnek tegyék ki magukat. A tej maximális ára 80 fillér és már a legközelebbi napokban 54 fillér lesz. Ugy ezt, mint a többi maximális árakat szigorúan betartani mindenkinek, annál inkább a tisztviselőknek kötelessége. Legközelebb közölni fogjuk a tejdrágító asszonyok neveit és a kiszabott súlyos büntetéseket.

— **Meghosszabbították az erdélyi moratóriumot.** A hivatalos lap kormányrendeletet közöl, amely szerint az erdélyi moratóriumot ez évi június hó 30. napjáig bezárólag meghosszabbították.

— **Az erdélyi menekülteknek.** Az erdélyi menekültek segítésére a belügyminiszteriumhoz az eddig kimutatott 3,151.703 korona 73 fillérrel együtt összesen 3,164.037 korona 78 fillér adomány gyűlt össze.

— **A május elsejen bekövetkező előléptetések várható terjedelmét a „KÜLÜGY-HADÜGY” mai száma közli.** A közlemény szerint az előléptetések ugy a cs. és kir. hadsereg, mint a m. kir. honvédség és a m. kir. népfelkelés állományában a szokott mértékben történnék meg. A „KÜLÜGY-HADÜGY” megrendelhető a kiadóhivatalban, Budapest, IX., Üllői-ut 11—13. szám alatt. — Előfizetési ára negyedévre 6 korona.

— **A csikszeredai fürdő megnyitása.** A Helwig G. János tulajdonát képező pompás csikszeredai fürdő katonai kezelésben már több mint egy hónap óta átadatott a forgalomnak. A mai kor igényeinek mindenben megfelelő téli fürdőt a katonaság nagyszerűen berendezte és karba hozta. A fürdőnek vize télen is 18—20° és annyira kellemes, hogy párját messze földön nem lehet találni. A tisztaságra a legszigorubb gond fordítatik, ami azonnal feltűnik, amint az ember a fürdőbe belép. A fürdő látogatottsága rendkívülinek mondható. Polgári személyek délután 3—5 lg használhatják a fürdőt, míg vasárnap és csütörtökön délután a fürdő a hölgyek részére van fenntartva. A fürdő két nagy medencére van berendezve, melyek egyikében szappant is lehet használni. A fürdő helyiségei állandóan fűtve vannak. A konyhát Helwig G. János fürdőtulajdonos látja el, mely ugyancsak nagy látogatottságnak örvend, annál is inkább, mert konyhája igen jól felszereltnek mondható. A fürdőt ajánljuk közönségünk figyelmébe. Omnibus ugyan nincs, de a fürdő a várostól gyalog is mindössze 15—20 perc, kitűnő, száraz uton. A fürdés díja 1 korona. A ki csónakázni akar, azt is megteheti.

— **A Troppai Földhitelezet (Bodenkreditanstalt in Troppau)** figyelmezteti a közönséget, hogy óvakodjék a narancssárga bélyegzővel ellátott 4 százalékos záloglevelei vételétől, melyek 1917. július 1.—1917. július 1-iki esedékességűek, mert tízezer darab elveszett és megsemmisítési eljárásba került.

— **A fémbeszolgáltatás utolsó terminusa április 30-ika.** Minden késedelmző, akinek még beszolgáltatásra kötelezett fém van, a saját érdekében és a honvédelem érdekében cselekszik, ha fémeit mielőbb beszolgáltatja a hivatalos fémbeváltóknál, amelyek az ellenértéket rögtön, készpénzben a hatóságok által ellenőrzött áron tartoznak kifizetni.

— **A vetőmagkereskedők vasárnapi munkaszünetének felfüggesztése.** A kereskedelemügyi miniszter megengedte, hogy a kizáróan vetőmagkereskedéssel és elárúsítással foglalkozó vállalatok, illetve üzletek irodái és üzleti helyiségei május 1-ig az ország egész területén vasárnap déli 12 óráig nyitva maradhassanak.

— **Panaszok a hadbavonultak családjaik államsegélye ügyében.** A honvédelmi miniszter tekintettel arra, hogy a hadbavonultak családjai részéről az államsegély ügyében rengeteg panaszt adtak be a miniszteriumnál, eddig 200.000-nél többet adtak, melyek közül azonban csak elenyésző kevés panasz bizonyult be valónak, közzétett intézett a közigazgatási hatóságokhoz, amelyben felhívja ezeket, hogy az államsegélyre vonatkozó panaszok dolgában adandó alkalmakkor megfelelő kioktatásban részesítsék a feleket. — Azonfelül tegyék a hatóságok azonnal közhírré, hogy az állami segélyre, ideiglenes évi segélyre vagy ezek fölemelésére igényt tartó felek kérelmeikkel, vagy panaszaikkal ne a felsőbb hatóságokhoz, hanem kizárólag csak az ezekben az ügyekben végérvényesen határozni hivatott főszolgabírákhoz és városi polgármesterekhez forduljanak, mert a felsőbb hatóságokhoz benyújtott kérvények és panaszok illetékes elbírálás végett ugyis ezeknek adatnak le. Tekintettel végül arra a tapasztalatra, hogy a segélykérvényeket és panaszokat sok esetben hivatlan egyének üzletszerűen gyártják, a kik rendszerint kihasználják a felek jóhiszeműségét, a rendelet — igen helyesen — arra is felhívja a közigazgatási hatóságok figyelmét, hogy az ilyen zugirászokkal szemben a törvény egész szigorával járjanak el.

— **Gazdasági gépek.** A csikszeredai m. kir. gazdasági felügyelőségél a máv. gépgyárból való mezőgazdasági eszközök készpénzfizetés ellenében önköltségi áron kiosztatnak. Eke darabonként 100 K. 160 cm. széles borona darabonként 85 K. 180 cm. széles borona darabonként 95 K. 250 cm. széles borona darabonként 120 K. A kérvényező igazolni tartozik bélyegmentes hatósági bizonyítvánnyal, hogy a gazdasági eszközt kizárólag mezőgazdasági munkálatokra fogja használni.

— **A Csikmegyei Székelybank Részvénytársaság megkezdte működését, az Albert Balázs-féle házban, Csikszeredában, Kossuth Lajos-utca 10 szám alatt.**